

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

תורה – ויקרא פרק ט'

(א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

(ב) וַיֹּאמֶר אֵל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטָאת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה: (ב) וַיֹּאמֶר אֵל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטָאת וְאֵיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה: (ב) וַיֹּאמֶר אֵל אַהֲרֹן סַב לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטָאת וְדָבָר לְעֹלָתָא שְׁלָמִין וְקָרַב קָדָם יי: (ג) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחֹטָאת וְעֵגֶל וְכֹבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: (ג) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחֹטָאת וְעֵגֶל וְכֹבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: (ג) וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּל לְמִימְרֵי סִיבּוֹ עֲפִיר בֶּן עִזִּין לְחֹטָאתָא וְעֵגֶל וְאֵמֵר בְּנֵי שָׁנָה שְׁלָמִין לְעֹלָתָא:

(ד) וְשׁוֹר וְאֵיל לְשְׁלָמִים לְזִבְחַת לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם: (ד) וְשׁוֹר וְאֵיל לְשְׁלָמִים לְזִבְחַת לְפָנַי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם: (ד) וְתוֹר וְדָבָר לְנִכְסֵת קוֹדֶשֶׁיָא לְדַבְחָת קָדָם יי וּמִנְחָתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחַת אַרְי יִמָּא דִין וְקָרָא דִין מִתְּגַלִּי לְכוּן:

(ה) וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֵל פָּנָי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יְהוָה: (ה) וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֵל פָּנָי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי יְהוָה: (ה) וּגְסִיבּוֹ יֵת דִּי פִקִּיד מֹשֶׁה לְקָדָם מִשְׁכַּן וּמִנָּא וּקְרִיבּוֹ כָּל בְּנֵי שָׁנָה וְקָמוּ קָדָם יי: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה דִין פְּתִיגָמָא דִּי פִקִּיד יי תַּעֲבִדּוּן וַיִּתְּגַלִּי לְכוּן וְקָרָא דִין:

רש"י

(א) ויהי ביום השמיני – שמיני למלוואים הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום ונטל י' עטרות השנויות בסדר עולם (ומוצא בשבת פז): ולזוהני ישראל – להשמיעם שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמע כהונה גדולה ולא יאמרו מאליו נכנס:

(ב) קח לך עגל – להודיע שמכפר לו הקד"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה:

(ג) כי היום ה' נראה אליכם – להשקות שכינתו במעשה ידיכם לכך קרבתו הללו באין חובה ליום זה:

נביא – שמואל ב' ו' א'-ד'

(א) וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד אֶת כָּל בַּחֲוֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אָלֶף: (א) וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד יֵת כָּל בַּחֲוֵרֵי יִשְׂרָאֵל תְּלַתִּין אֲלָפִין:

(ב) וַיִּקֶּם וַיִּלְךָ דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשְׁחָם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם יְהוָה עֲבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו: (ב) וְקָם וְאָזַל דָּוִד וְכָל עַמָּא דִּי עַמִּיָּא מִקְרוּיָא מַדְבִּית יְהוּדָה לְאַסְקָא מִתְּמֵן יֵת אַרוֹנָא דִּי דִּאִיתְקְרִי שְׁמָא שְׁמָא דִּי עֲבָאוֹת דְּשִׁכְנִיתָהּ שְׂרִיא עֵיל מִן כְּרוּבִיא עֵלוּהִי:

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

(ג) וַיִּרְכְּבוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל עֵגְלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׂאֶהוּ מִבֵּית אַבְיִנְדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וַעֲזָא וְאָחִיו בְּנֵי אַבְיִנְדָב נְהָגִים אֶת הָעֵגְלָה חֲדָשָׁה: (א) ואחיתו ית ארונא דיי בעגלתא חדתא ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא ועזא ואחים בני אבינדב מדברין ית עגלתא חדתא: (ד) וַיִּשְׂאֶהוּ מִבֵּית אַבְיִנְדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאָחִיו הַלֵּךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן: (ה) ונטלוהי מבית אבינדב די בגבעתא עם ארונא דיי ואחיו אזיל קדם ארונא: (ו) וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֵצֵי בְרוֹשִׁים וּבְכַנְדֹּת וּבְנִבְבָּלִים וּבְתַפִּים וּבְמִנְעֵנְעִים וּבְצִלְצָלִים: (ז) ודוד וכל בית ישראל משבחין קדם יי בכל אעי ברוון ובכינרין ובנבלין ובתפין וברביעין ובצלצלין: (ח) וַיָּבֹאוּ עַד גֵּרֹן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָה אֶל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּאָחֶז בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבְּקָר: (ט) ואתו עד אתר מתקן ואושיט עזה ידיה בארונא דיי ואחד ביה ארי מרגוהי תוריא:

רש"י

(א) ויוסף עוד דוד – לאסוף. את כל צחור בישראל שלשים אלף – לפי שנאספו עליו כשהמליכוהו צחרון, וזו היתה חסיפה שניה, לכך נאמר ויוסף עוד: (ב) מצעלי יהודה – היא קרית יערים; כמו שנאמר ביהושע (טו ט): ותאר הגבול ועלה בעלה היא קרית יערים, וכן בדברי הימים (יג ו): ויעל דוד וכל ישראל בעלתה היא קרית יערים. ו'צעל' לשון 'מישור'. ויקם וילך דוד וגו' מצעלי יהודה – שנאספו גם להעלות משם את הארון וגו'. אשר נקרא שם שם – אשר נקרא לו לארון שם, ומהו השם, שהיה שם ה' לצאות עליו: (ג) אל עגלה חדשה – טעה בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו, כי עבודת הקדש עליהם צכתא ישאו (צמדבר ז ט), ולפי

שאמר (תהלים קיט נד): זמירות היו לי חקיד צבית מגורי, נענש לצא לידי כד, ומת עוזא על ידו, לפיכך כשהצילו מצית עובד, הביאו צכתא, שנאמר (דברי הימים א טו יב יג): ויאמר להם אתם ראשי האצות ללוים התקדשו אחם ואחיכם והעליתם את ארון וגו'. כי למצראשונה לא אתם פרץ ה' אלהינו בנו כי לא דרשנוהו כמשפט: (ד) עם ארון האלהים – הרי זה מקרא קכא, והם באים עם ארון האלהים: (ה) ככל עצי ברושים – שמתקנים מהם כלי זמר: (ו) כי שמטו הבקר – כי שמטוהו הבקר ונענעוהו, וכן תרגם יונתן: ארי מרגוהי תוריא; כמו שמתרגם (דברים יט ה): ונדחה ידו בגרזן, ותתמריג ידיה צפרזלא:

בתובים – משלי פרק כג' ז'–יב'

(א) כִּי כִּמוֹ שֶׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֹכֹל וְשִׁתָּה יֹאמֵר לָךְ וְלָבוֹ בַּל עֲמֹךְ: (א) מטול דאיך תרעא רמא הכן הוא רם בנפשיה אכיל ואשתי אמר לך ולביה נכיל צדך: (ב) פֶּתַח אֲכַלְתָּ תִקְיָאָנָה וְשִׁחַתְּ דְּבַרְיָה הַנְּעִימִים: (ב) ולחמא דאכלתא מתיבת ליה ומחבלת מלך דבטימון: (ג) בְּאֲזֵנֵי כְּסִיל אַל תִּדְבֹּר כִּי יִבּוֹז לְשֹׁכֵל מְלִיךָ: (ג) באדני דסכלא לא תמלל מטול דשיט לסכולא דמליך: (ד) אַל תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם וּבְשׂוּדֵי יְתוּמִים אַל תִּבְאָ: (ד) לא תשגי תחומא דמן עלמא ובחלקא דיתמי לא תעול:

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

(יא) **כִּי גֵאלֶם חֶזֶק הוּא יָרִיב אֶת רִיבֵם אֲתֶם:** (יא) מטול די פרוקהון תקיף והוא גרון ית דנהון עמר:

(יב) **הַבִּיָּאָה לַמּוֹסֵר לְבָבָּ וְאֲזַנְגָּה לְאִמְרֵי דָעַת:** (יב) אעול לבך למרדותא ואודנגר למימרי דידיעתא:

רס"י

(ז) **כִּי כִּמוֹ שֶׁעַר צִנְפָּשׁוּ** – שער זה נקוד חזיו פתח וחזיו קמץ וטעמו למטה לכך הוא פעל ולא שם דבר שאם היה שם דבר היה קמץ וטעמו למעלה ככל שער שבמקרא ופתרונו כאלו שפך האוכל הזה מרה צנפשו של רע העין כן הוא, שער מן לשון התאנים השערים

המרי' (ירמיה כט):
 (ח) **פֶּתַח** – שאכלתו צביתו סוף שתקיאנה מפני הבושה. ושחת דבריך הנעימים – חנות שהחזקת ודברת לו דברים רכים הכל אבדת:
 (י) **וּצְדֵי יְתוּמִים** – צלקט שקחה ופאה הראוי להם:

משנה – בלאים פרק ב'

(א) **כָּל סֵאָה שְׂיִישׁ בָּהּ רִבְעֵי מִמִּין אַחַר, יִמְעֵט. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יִבֵּר. בֵּין מִמִּין אַחַד בֵּין מִשְׁנֵי מִיָּנִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִמִּין אַחַד. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, כָּל שֶׁהוּא כְּלָאִים בְּסֵאָה מִצְטָרְף לְרִבְעֵי:**

ממין אחד בין ממנין הרבה כריך למעט: לא אמרו אלל ממין אחד – דאין שני מינין מצטרפין לשיעור רובע: וחכמים אומרים כל שהוא כלאים בסאה – איכא בין חכמים לתנא קמא, כגון סאה שעורים שיש בה רובע שכולת שועל וכוסמין, לתנא קמא כריך למעט, לחכמים אין כריך למעט, דאין שכולת שועל מצטרף לכוסמין, כיון דלא הוא כלאים בסאה של שעורים והלכה כחכמים:

רע"ב – (א) כל סאה שיש בה רובע – הקב דהיינו אחד מעשרים וארבע לסאה, שהסאה ששה קבין: ימעט – אותו מין אחר המערב בו עד שיפחת מרובע ויתבטל בתוך הסאה, ומותר לזרוע, ולא מיתסר משום זרע כלאים: יבור – מכיון שהזקק למעט יסיר הכל, משום דמחזי כמקיים כלאים מכיון שהתחיל לזרוע אם לא היה זורר את כולו. אבל תחילתו פחות מרובע שרי. ואין הלכה כר' יוסי: בין ממין אחד – בין שאותו רובע

(ב) **בְּמִדָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים. תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה וְקִטְנִית בְּקִטְנִית, תְּבוּאָה בְּקִטְנִית וְקִטְנִית בְּתִבּוּאָה. בְּאַמְתֵּי אֲמֹרוּ, זִרְעוּנֵי גִנָּה שְׂאִינָן נְאֻכְלִין, מִצְטָרְפִין אַחַד מִמֵּשִׁרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבֵית סֵאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כִּשֵּׁם שְׂאִמְרוּ לְהַחְמוּר כֶּף אֲמֹרוּ לְהַקֵּל, הַפְּשִׁתָּן בְּתִבּוּאָה מִצְטָרְפֵת אַחַד מִמֵּשִׁרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבֵית סֵאָה:**

למקום שזרעין בו סאה של חטין. ושיעור המקום שזרעים בו סאה של חטין הוא חמשים אמה על חמשים אמה, ואין זרעים בו מזרעוני גינה אלל קב וחזי, לפי שהן דקין, ובקב וחזי מהן יש בהן כדי לזרוע מקום שזרעים בו סאה של חטין, נמלא לפי חשבון זה, שאם נתערב בסאה אחת של תבואה, או

רע"ב – (ב) צמה דברים אמורים תבואה בתבואה – תבואה במין תבואה, או בקטנית, הוא דאמנן ברובע לסאה ימעט, אבל זרעוני גינה שנתערבו בתבואה או בקטנית: אחד מעשרים וארבע בנופל – מהן לבית סאה חטין, כלומר, כשיעור הזרע שזרעים מהן

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

חטין אלא אחד מעשרים וארבעה זנופל מהן לבית סאה, כגון זרע פשתן שרריך שלש סאים לבית סאה חטין, אין רריך למעט עד שיתערב מהן שלשה רביעים בסאה, והיינו דקתני הפשתן בתבואה מנטרפת אחד מעשרים וארבעה זנופל מהן לבית סאה, וכיון דנופל מהן שלש סאין לבית סאה דהכי אמרינן בירושלמי, נמצא סאין רריך למעט עד שיתערב מהן שלשה רביעים של קב בסאה וכן הלכה:

(א) הִיתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה חֲטִים וְנִמְלָךְ לְזָרְעָה שְׁעוּרִים, יִמְתִּין לָהּ עַד שְׁתַּתְּלִיעַ, וַיּוֹפֶה, וְאַחַר כֵּן יִזְרַע. אִם צִמְחָה, לֹא יֵאמָר אֲזָרַע וְאַחֲרָיָהּ אֹפֶה, אֶלָּא הוֹפֶה וְאַחַר כֵּן זוֹרַע. כִּמְהָ יֵהָא חוֹרֵשׁ. כְּתַלְמֵי הַרְבִּיעָה. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר, כְּדִי שְׂלֵא יִשְׂיֵיר רַבַּע לְבֵית סָאָה:

לחורש אחר שתרד הרביעה, שחורשים תלמים גדולים: כדי שלא ישייר רובע לבית סאה – שלא ישר בארץ מקום שאינו מהופך אלא פחות מעשרים וארבע בקרקע שהוא חורש דהיינו רובע קב לבית סאה, ואין הלכה כאצא שאל:

(ב) זְרוּעָה וְנִמְלָךְ לְנִטְעָה, לֹא יֵאמָר אֶטַע וְאַחַר כֵּן אֹפֶה, אֶלָּא הוֹפֶה וְאַחַר כֵּן נוֹטֵעַ. נְטוּעָה וְנִמְלָךְ לְזָרְעָה, לֹא יֵאמָר אֲזָרַע וְאַחַר כֵּן אֶשְׂרֵשׁ, אֶלָּא מְשֻׂרֵשׁ וְאַחַר כֵּן זוֹרַע. אִם רָצָה, גּוֹמֵם עַד פְּחוּת מְטַפָּח, זוֹרַע, וְאַחַר כֵּן מְשֻׂרֵשׁ: הַנְּשָׂה (כִּזְי) כְּלוּמַר, כּוֹרֵת הַגֶּפֶן סָמוּךְ לַקִּרְקַע, שְׂלֵא יִשְׂיֵיר גְבוּהָ מִן הַקִּרְקַע טַפַּח:

(ג) הִיתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה קִנְבוּס אוֹ לוֹף, לֹא יֵהָא זוֹרַע וְבָא עַל גְּבִיחָהּ, שְׂאִינָן עוֹשִׂין אֶלָּא לְשִׁלְשׁ שָׁנִים. תְּבוּאָה שְׁעָלוּ בָהּ סְפִיחֵי אֶסְטִים, וְכֵן מְקוּם הַגְּרָנוֹת שְׁעָלוּ בָהּ מִיַּיִן הַרְבֵּה, וְכֵן תִּלְתָּן שְׁהַעֲלָה מִיַּיִן צְמַחִים, אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְנַכֵּשׁ. אִם נָפֵשׁ אוֹ כֶּסֶף, אוֹמְרִים לוֹ, עֵקֶר אֵת הַפֶּל חוּץ מִמִּין אֶחָד:

זערכי חולב"א ובלע"ז פינגרי"קו: אין מחייבים אותו לנכש – דבלאו הכי סופו לעקרו לפי שאיסטום קשה לתבואה, והעשבים קשים לתלתן כשזרע למאכל אדם, ומקום הגרנות נמי קשים לו הזרעים שמחלידים את הקרקע ומלקים אותה, ולא חזי תו למקום דישה: ואם נכש או כסח – דהשתא גלי דעתיה דניחא ליה באותם הגשאים שהרי עקר הכל חוץ מזה, אומרים

של קטנית, או של זרעונים אחד מעשרים וארבעה של קב וחצי מזרעוני גינה, שהוא אחד מששה עשר בקב, חייב למעט, הלכך, אם נתערב בסאה תבואה כזילה וחצי זרעוני גינה שהוא אחד מעשרים וארבעה בקב וחצי קב, ימעט: כסם שאמרו להחמיר – זרעונים דקים אוסרים בשיעור מועט באחד מעשרים וארבעה זנופל מהן לבית סאה, כך אמרו להקל זרעונים גסים שרריך מהן הרבה לזרוע לבית סאה אינן אוסרין בסאה

רע"ב – (ג) עד שתליע – ושיעורה הוי כשתשהה בארץ שלשה ימים בקרקע לחה, וביצה רריך יותר: ויופך – יהפוך הקרקע במחרישה בשביל שלא ינמח הזרע: כמה יהא חורש – שלא תאמר שהוא רריך לחורש תלמים תלמים קטנים סמוכים זה לזה, אלא תלמי הרביעה, כתלמים שדרך בני אדם

רע"ב – (ד) זרועה ונמלך לנוטעה – שהיתה זרועה תבואה ונמלך לנוטעה גפנים: גומס – לשון גוממו עם השופי דפרק גיד

רע"ב – (ה) קנבוס או לוף – שמינים הללו אין התלעה וחרישה מועלת בהן, לפי שמתקיימים בארץ שלש שנים ואינן מתלעין: אסטום – נצטו דומה לתכלת וקורין לו זערכי נ"ל ובלע"ז אנדי"קו ורגילים שכורתים אותו וחוזר ונמחה, ומה שזומח פעם שנייה נקרא ספיח. אי נמי מה שזומח מן הזרע הנופל בשעת הקירה קרוי ספיח: מקום הגרנות – שדשים בו תבואה וקטנית: תלתן –

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

השורש: כסח – שחתך העלים, והשורש נשאר בצרף, תרגום לא תזמור, לא תכסח:

(ו) הָרוּצָה לַעֲשׂוֹת שְׂדֵהוּ מִשָּׂדֶה מִשָּׂדֶה מִכָּל מִין, בֵּית שְׂמָאֵי אוֹמְרִים, שְׁלֹשָׁה תַלְמִים שֶׁל פְּתִיחַ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מְלֵא הָעַל הַשְּׂרוּגִי. וְקָרוּבִין דְּבָרֵי אֱלֹהִים לַהֲיוֹת כְּדָבָרֵי אֱלֹהִים:

צינייהו בסוף המינר אלל כל שהוא, שהרי בכך הן נראים שלא נזרעו בערבוביא: העול השרוני – כמלוא רוחב העול שחורשים בו בשרון, דהיינו בצקעה, שהוא רחב מן העול שחורשים בו זהר: וקרובים דברי אלו וכו' – ששיעור שלשה תלמים של פתיח, קרוב להיות שזה למלוא העול השרוני:

(ז) הָיָה רֹאשׁ תוֹר הַטִּים נִכְנָס בְּתוֹךְ שְׁעוֹרִים, מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּסוּף שְׂדֵהוּ. שְׁלֹ חֲטִים וְשֶׁל חֲבָרוּ מִין אַחֵר, מִתָּר לְסִמּוֹ לֹ מְאוֹתוֹ הַמִּין. שְׁלֹ חֲטִים וְשֶׁל חֲבָרוּ חֲטִים, מִתָּר לְסִמּוֹ לֹ תַלְם שֶׁל פְּשִׁתָּן, וְלֹא תַלְם שֶׁל מִין אַחֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אַחַד זָרַע פְּשִׁתָּן וְאַחַד כָּל הַמִּינִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִף בְּאֲמִיעֵעַ שְׂדֵהוּ מִתָּר לְבָדֵק בְּתַלְם שֶׁל פְּשִׁתָּן:

לזרוע זה פשתן אם לאו, לפי שאין אדם עשוי לזרוע תלם אחד של פשתן שאין לו בו שום תועלת, אבל של מין אחר לדם עשוי לזרוע ממנו תלם אחד בלבד, אפילו לא זרעו אלל לבדוק שדהו אסור, שהרואה אומר לזרעו זרעו כדי ליהנות בו: אחד זרע פשתן ואחד כל המינין – אסור לסמוך תלם אחד שהרואה אינו יודע ללבדוק שדהו הוא עושה: מותר לבדוק בתלם של פשתן – שהכל יודעים שאין מתכוין לקיים הפשתן אלל לבדוק שדהו אם היא יפה לפשתן. והלכה כחננל קמח:

(ח) אֵין סוּמְכִין לְשָׂדֵה תְּבוּאָה חֲרָדֵל וְחָרִיעַ, אֲבָל סוּמְכִין לְשָׂדֵה יִרְקוֹת חֲרָדֵל וְחָרִיעַ. וְסוּמְכִין לְבוֹר, וְלַגִּיר, וְלַגְּפָה, וְלַדְּרָה, וְלַגְּדָר שֶׁהוּא גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים, וְלַחֲרִיץ שֶׁהוּא עֵמֶק עֲשָׂרָה וָרַחַב אַרְבַּעַה, וְלֹאִילָן שֶׁהוּא מִסָּף עַל הָאָרֶץ, וְלִסְלַע שֶׁהוּא גְּבוּהָ עֲשָׂרָה וָרַחַב אַרְבַּעַה:

המינים סמוך לתבואה שלו, הלכך נראה כמקיים כללים בשה: אלל סומכים לשה ירקות – שאינן מזיקין לתבואה. והרואה אומר של אדם אחר הם, ובעל הירקות אינו מקפיד עליהן אם הן סומכים לירקות שלו, לפי שאינן

לו עקור את הכל, מפני שהוא נראה כמקיים כללים: נכס – שעקר הלמחים צידיו עם

רע"ב – (ו) משר משר – ערוגות ערוגות וכל ערוגה ממין אחד לבדו: שלשה תלמים של פתיח – כלומר, מניח בין משר למשר ריוח שלשה תלמים של מחרישה, מלשון יפתח וישדד אדמתו (ישעיה כח), וצירושלמי מפרש שהם שתי אמות רוחב על שתי אמות אורך, ואחר כך מינר והולך אם יראה עד שלא ישר

רע"ב – (ז) תור – הוא שם תכשיט של אשה שאורתו משולשת, כלומר, בעל שלש זויות, לשון תורי זהב נעשה כך (שיר השירים א), ועל שמו קורין קרן זוית המחולדת ראש תור, ואם קרן זוית של שדה שהיא זרועה חטים נכנסה בתוך שדה של שעורים מותר, מפני שהוא נראה כסוף שדהו וניכר שלא נזרעו בערבוביא: מותר לסמוך לו מאותו המין – מותר לסמוך אלל שדה חטין שלו מאותו המין של שדה חצירו, ואין נראה ככללים בשדהו, משום דנראה כסוף שדה חצירו: מותר לסמוך לו תלם של פשתן – שהרואה יודע שלא זרעוהו שם אלל כדי לבדוק שדהו אם טובה

רע"ב – (ח) חריע – כרכוס יערי, וקורין לו בערבי אלקורטו"ס, ושני מינים הללו דהיינו חרדל וחריע, הן מזיקין לתבואה, ואם לא שבעל השדה זרעם ורואה בקיומם לא היה מניח לאדם אחר, זיזרע אחד משני אלו

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

מיסך על הארץ – שאין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים, אם יש תחתיו זרע מותר לסמוך מבחוץ זרע אחר, לכגדל דמי: ולסלע – לא אכטריך למתנייה לאין לך מחילה גדולה מזו, אלא לאשמועינן לאפילו סלע צעינן ארבעה רוחב, דצפחות מכאן אין שמה מחילה להפסיק:

(ט) הַרְוֵצָה לַעֲשׂוֹת שְׂדֵהוּ קַרְחַת קַרְחַת מִכָּל מִין, עוֹשֶׂה עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע קַרְחוֹת לְבֵית סָאָה, מִקַּרְחַת לְבֵית רְבַע, וְזוֹרֵעַ בְּתוֹכָהּ כָּל מִין שְׂיִרְצָה. הֵיְתָה קַרְחַת אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, זוֹרְעִים חֲדָדֵל שְׁלֹשׁ, לֹא יוֹרְעִים חֲדָדֵל, מִפְּנֵי שֶׁהֵיא נְרָאִית בְּשִׂדְהָ חֲדָדֵל, דְּבָרֵי רַבֵּי מְאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, תִּשְׁעַ קַרְחוֹת מִתְּרוֹת, עֲשָׂר אָסוּרוֹת. רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, אֶפְלוּ כָּל שְׂדֵהוּ בֵּית כּוֹר, לֹא יַעֲשֶׂה בְּתוֹכָהּ חוּץ מִקַּרְחַת אַחַת:

רע"ב – (ט) קרחת – מקום פנוי שאינו זרוע כשהוא מרובע קרוי קרחת, כמו בקרחתו, דהיינו שנמרט השער והמקום חלק: עשרים וארבע קרחות לבית סאה – וככל קרחה זרוע מין אחד, ובית סאה שהוא חמשים אמה על חמשים אמה וכשאתה עושה בו עשרים וארבע קרחות נמלאת כל קרחה עשר אמות ושני טפחים ומחלה אורך על עשר אמות רוחב, כיצד אם תעשה מחמשים על חמשים עשרים וחמש קרחות תהיה כל קרחה עשר על עשר קח אחת מהן כדי שישארו עשרים וארבע קרחות ותחלקנה לעשרים וארבע רצועות נמלאת כל רצועה שני טפחים ומחלה רוחב על אורך עשר, שכל אמה היא צת ששה טפחים, הרי ששים טפחים לעשר אמות, תן כל רצועה מאלו לראש כל קרחה נמלאת כל קרחה, עשר אמות ושני טפחים ומחלה אורך, על עשר אמות רוחב: מקרחת לבית רובע – שהרי יש בסאה עשרים וארבע רביעיות של קב תן אותם לעשרים וארבע קרחות הרי לכל קרחה בית רובע: כל מין שירצה – ולא מלריך ר' מאיר הרחקה כלל דכיון דמרוצעות הן נראות מופרשות ומוזבלות זו מזו: היתה – בתוך שדה תבואה קרחת אחת של בית רובע או

(י) כָּל שֶׁהוּא בְּתוֹךְ בֵּית רְבַע, עוֹלָה בְּמִדַּת בֵּית רְבַע. אֲכִילַת הַגֶּפֶן וְהַקֶּבֶד וְהַסֵּלַע, עוֹלִין בְּמִדַּת בֵּית רְבַע. תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה, בֵּית רְבַע. יָרֵק בְּיָרֵק,

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

שְׁשֶׁה טַפְחִים. תְּבוּאָה בִּירְקָה, יֶרֶק בְּתְבוּאָה, בֵּית רְבַע. רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר,
יֶרֶק בְּתְבוּאָה, שְׁשֶׁה טַפְחִים:

לזרוע זה שְׁשֶׁה טַפְחִים כְּרִיךְ לַהֲרַחֵק צֵית רוֹבַע, וְצִלְבָד שְׁלֹשׁ יֵהוּ חֲטִיף מִקִּיפִים אֶת הַשְּׁעוּרִים מֵאַרְבַּע רֹחוֹת דֵּהֶסֶם לֹא מֵהַנִּיאַ הַרְחַקָה עַד שִׁיחַל פְּחוּחַ מִרוּחַ אַחַת: יֶרֶק בְּתְבוּאָה צֵית רוֹבַע – וְדוּקָא בְּמִרְבַּע הוּא לְצַעֲיֵן הַכִּי, אֲצֵל אִם לֹא לַעֲשׂוֹת שׂוּרָה שֶׁל יֶרֶק בְּחוּד שָׂדֵה שֶׁל תְּבוּאָה עוֹשֶׂה אֹרֶךְ שׂוּרָה שֶׁל עֵשֶׂר אֲמוֹת וּמַחֲלָה עַל רוֹחַב שָׂדֵה טַפְחִים, שֶׁהַחֲמִירוּ בְּמִרְבַּע טַפֵּי מִצְּשׂוּרָה, וְהַכִּי אֲמַרְיֵן צִירוּשְׁלָמִי: רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר יֶרֶק בְּתְבוּאָה שָׂדֵה טַפְחִים – דְּסַבֵּר לֹא מֵחֲמַרְיֵן בְּמִרְבַּע טַפֵּי מִצְּשׂוּרָה, וְאִין הַלְכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר:

רע"ב – (י) כל שהוא בחוד בית רובע – כגון נקעים מלאים מים אף על פי שאינם ראויים לזריעה עולים למדת בית רובע, ליחס הרחק בין מין ומין: אכילת הגפן – מה שהגפן תופסת ואוכלת סביבותיה דהיינו כדי עבודתה, עולה למדת בית רובע להשלים עשר אמות ושני טפחים ומחלה אורך על עשר אמות רוחב, לאמרין לעיל שהוא שיעור בית רובע שרריך להפסיק בין מין למין, וכן הקבר נמי עולה, וכן הסלע, ובסלע שאינו גבוה עשרה מיירי, דאי גבוה עשרה הוי מחילה ומפסיק בפני עצמו: תבואה בתבואה בית רובע – היתה שדה זרועה חטין ורואה

(יא) תְּבוּאָה נוֹטָה עַל גְּבִי תְּבוּאָה, וְיֶרֶק עַל גְּבִי יֶרֶק, תְּבוּאָה עַל גְּבִי יֶרֶק, יֶרֶק עַל גְּבִי תְּבוּאָה, הַבֵּל מִתָּר, חוּץ מִדְּלַעַת יְוֹנִית. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר אִף הַקְּשׁוּת וּפּוֹל הַמִּצְרִי, וְרוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶן מִדְּבָרֵי:

יותר מכל שאר מינין ומיחוז כלאים: ופול המצרי – פְּשׁוּלִי צִלְעִי: וְרוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶן מִדְּבָרֵי – שְׁאִין צֵהֶם מִסְּבָכִין וּמִסְּתַבְּכִין כִּלְעַת יוֹנִית. וְכֵן הַלְכָה שֶׁהַכֵּל מוֹתֵר חוּץ מִלְעַת יוֹנִית:

רע"ב – (יב) תבואה נוטה על גבי תבואה – כגון שנזרעו כהלכתן, אלא שהצבולים מתוך גלן נכפפים ושוכבים זה על זה וכן כולן: חוץ מדלעת יונית – שעליו שלה ארוכים ומתפשטים ביותר, וכשהן נוטין על גבי תבואה או ירק, הן מסתכנין ומתקשרין

גמרא – ברכות דף כד' ע"א

אמר רבי יצחק טפח באשה ערוה למאי אילימא לאסתכולי בה והא אמר רב ששת למה מנה הכתוב תכשיטין שבחוץ עם תכשיטין שבפנים לומר לך כל המסתכל באצבע קטנה של אשה כאילו מסתכל במקום התורף אלא באשתו ולקריאת שמע אמר רב חסדא שוק באשה ערוה שנאמר גלי שוק עברי נהרות וכתוב תגל ערותך וגם תראה חרפתך אמר שמואל קול באשה ערוה שנאמר כי קולך ערב ומראך נאווה אמר רב ששת שער באשה ערוה שנאמר שערך כעדר העזים: אמר רבי חנינא אני ראיתי את רבי שתלה תפיליו מיתבי התולה תפיליו יתלו לו חייו דורשי חמורות אמרו והיו חיך תלואים לך מנגד זה התולה תפיליו לא קשיא הא ברצועה הא בקציצה ואיבעית אימא לא שנא רצועה ולא שנא קציצה אסור וכי תלה רבי בכיסתא תלה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא תיבעי הנחה כספר תורה

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

קא משמע לן: ואמר רבי חנינא אני ראיתי את רבי שגיהק ופיהק ונתעטש ורק וממשמש בבגדו אבל לא היה מתעטף וכשהוא מפהק היה מניח ידו על סנטרו מיתיבי המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה המגביה קולו בתפלתו הרי זה מנביאי השקר מגהק ומפהק הרי זה מגסי הרוח המתעטש בתפלתו סימן רע לו ויש אומרים ניכר שהוא מכוער הרק בתפלתו כאילו רק בפני המלך בשלמא מגהק ומפהק לא קשיא כאן לאונסו כאן לרצונו אלא מתעטש אמתעטש קשיא מתעטש אמתעטש נמי לא קשיא כאן מלמעלה כאן מלמטה דאמר רב זירא הא מילתא אבלעא לי בי רב המנונא ותקילא לי כי כולי תלמודאי המתעטש בתפלתו סימן יפה לו כשם שעושים לו נחת רוח מלמטה כך עושין לו נחת רוח מלמעלה:

רש"י על הגמרא

באלי"ר בלעז, חיד מלקוחיו פותח להוליא רוח הפה מלא, כאדם שרואה לישון או שעמד משניה: ונתעטף – שטרנד"ר בלעז, ויש שדורשים גיהק נוטריקון גו הקים שטרילי"ר פיהק פיו הקים: ורק – על גבי קרקע: וממשמש בבגדו – להעביר הכינה העוקרת: אבל לא היה מתעטף – אם נפלה טליתו כשהוא מתפלל לא היה נוטלה ומתעטף, שלא להפסיק: על סנטרו – מנטו"ן בלעז, שלא תראה פתיחת פיו: הרי זה מקטני אמנה – כאילו אין הקדוש ברוך הוא שומע תפילת לחש ומגביה הרבה: הרי זה מנביאי השקר – דכתיב ויקראו בקול גדול (מלכים א' י"ח): המגהק והמפהק הרי זה מגסי הרוח – ויש אומרים ניכר שהוא מכוער, גרסין: אלא עטוף אעטוף קשיא – לאין עטוף אלא לאונסו: למטה – מפיח בקול: ותקילא לי כי כולי תלמודאי – שקולה עלי וחזיבה, לפי שהיה רגיל להתעטף: כשם שעושים לו נחת רוח – שהעטוף נחת רוח לאדם: כך עושים לו נחת רוח מלמעלה – מן השמים, למלאות שאלתו:

לחסכולי בה – אם חשק איש היא: תכשיטין שצפנים – כומז דפוס של בית הרחם שהיו עושין לצנותיהן, ונוקבין כתלי בית הרחם כדרך שנוקבין את האזנים ותוחבין אותן, כדי שלא יזדקקו להן זכרים: עם תכשיטין שצחוץ – אכעדה ולמיד הן הביאו אותן על כפרת ההור עבירה שנסתכלו בצנות מדין: לאשתו ולקריאת שמע – אם טפח מגולה בה לא יקרא קריאת שמע כנגדה: שוק – באשת איש: ערוה – להסתכל, וכן באשתו לקריאת שמע: גלי שוק – וכתיב בתריה תגל ערותך: קולך ערב – מדמשבח לה קרא בגוה שמע מינה תאוה היא: התולה תפיליו – ביתד, יתלו חייו: דורשי רשומות – קשרים וסתומים הכלולים בתורה, דורשי חמורות גרסין, והיא היא: זה התולה תפיליו – שהתורה חייו של אדם ורמוז לך הכתוב שיתלו חייו: בצלעה – והקציעה למטה, גנאי הוא להם, אבל תולה הוא אותם בקציעה, ותהא הקציעה מונחת על היחד והרצועה למטה: כפיסתא תלה – בתוך תיקון היו, ותלה התיק: שגיהק – ריטייר בלעז, פעמים שאדם מוציא מגופו לפיו נפיחה מתוך שובעו וריחה כריח המאכל שאכל: פיהק –

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

זוהר – שמיני דף לה' ע"ב

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. (ויקרא ט) רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (איוב לח) בְּרֶן יַחַד כַּכְּבִי בְקָר וַיִּדְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון אֹורֵייתָא קֹדִישָׁא, חֲדוּתָא דְכֻלָּא, חֲדוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַטְיִילוּתָא דִּילֵיהּ, דְכֻתִיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְאֹורֵייתָא כֻלָּא, חֲד שְׁמָא קֹדִישָׁא אִיהִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

וּבְאֹורֵייתָא אֲתַבְרִי עֲלָמָא דְכֻתִיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה אֲעֲלוּ אֲמוֹן אֶל תִּקְרִי אֲמוֹן אֱלָא אוּמָן. וּבְאֹורֵייתָא אֲתַבְרִי בַר נֶשׁ, הֲדָא הוּא דְכֻתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֹורֵייתָא, בְּעֵינָא לְמַכְרֵי אָדָם. אֲמַרְהָ קַמִּיהּ, הָאִי בַר נֶשׁ זְמִין לְמַחְסֵי וּלְאַרְגָּזָא קַמָּה, אִי לֹא תֵאָרִיךְ רוּגְזָה עֲלֵיהּ, הִיךְ יָקוּם בְּעֲלָמָא. אָמַר לֵהּ, אָנָּא וְאַתְּ נֹוֹקִים לִיהּ בְּעֲלָמָא, דְהָא לֹא לְמַגְנָא אֲתַקְרִינָא אַרְךָ אֲפִים. (ס"א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא):

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פַּה אוּקְמוּהָ לִיהּ לְבַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְכֻתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּעֲלָמָנוּ כְּדַמוּתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מַחְבָּא, (קהלת ב) אֵת אֲשֶׁר כָּבַד עֲשׂוּהוּ, עֲשׂוּהוּ וּדְאִי. וְדָא הוּא עֲלָם וְדַמוּת, עֲלָם: בְּדַכּוּדָא. דְמוּת: בְּנוֹקְבָא וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְאֹורֵייתָא ב', וְאוּקְמוּהָ:

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא. אֱלָא, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ אֲתִי (דף ל"ז ע"א) לְאַתְחַבְרָא בְּאֹורֵייתָא, הֲרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְלָא לִיהּ, וּלְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדִּיהּ. וּבְשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ, סְתִים עֵינֵי מִנְהָ, וַיְהִי לְאַרְחָא אַחְרָא, הֲרִי הִיא סְתִימָא, מִסְטְרָא אַחְרָא. כְּמַה דָּאֵת אָמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹמִים אַעֲזֹבֵךְ. וְלֹא יִשְׁכַּח פְּתָחָא, עַד דִּיתוּב לְאַתְחַבְרָא בְּהּ בְּאֹורֵייתָא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, וְלֹא יִתְנַשִּׁי מִנְהָ. וְעַל דָּא אֹורֵייתָא פְּתַחַת קַמִּי בְּנֵי נֶשָׁא וְאַכְרָזָא וְקַרִי לְהוֹן (משלי ח) אֲלִיכֶם אִישִׁים אַקְרָא וְגו' וְכֻתִיב (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעֵיד אֲמַרְיָה תֹאמַר:

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' תְּרִין גְּגִין, וְחַד דְּאַחִיד לֹון. מֵאִי קָא מִיִּירֵי. אֱלָא חֲד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַדְעָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחִיד וְקַבִּיל לֹון:

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, ג' נְהוּרִין (עדרים אלין) אֵינּוֹן עֲלָאִין קֹדִישִׁין, דְּאַחִידוּן בְּחֲדָא, וְאֵינּוֹן כְּלָלָא דְאֹורֵייתָא, וְאַלִין פְּתַחַן פְּתַחַא לְכֻלָּא. פְּתַחַן פְּתַחַא לְמַהִימְנוּתָא, וְאַלִין בֵּיתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא בֵּית אַקְרוּ, דְאַלִין אֵינּוֹן בֵּיתָא:

וּבְגִין כְּה שִׁירוּתָא דְאֹורֵייתָא ב'. דְהָא הִיא אֹורֵייתָא (ס"א אביה הוי אסוותא) הָוִי וְאַסְוּוּתָא דְעֲלָמָא. וּבְגִין כְּה, מֵאֵן דְאַשְׁתַּדַּל בְּאֹורֵייתָא, כְּאַלֹו אֲשְׁתַּדַּל בֵּיהּ בְּשִׁמְא קֹדִישָׁא. וְהָא אֲתַמַּר, דְאֹורֵייתָא כֻלָּא, חֲד שְׁמָא קֹדִישָׁא עֲלָהּ אִיהִי. וּבְגִין דְאִיהִי שְׁמָא קֹדִישָׁא, פְּתַחַא בְּבֵית, דְאִיהִי כְּלָלָא דְשְׁמָא קֹדִישָׁא, בְּתַלַּת קְשָׁרֵי מַהִימְנוּתָא:

חק לישראל – פרשת שמיני יום א'

תא חזי, כל אינון דמשתדלי באורייתא, מתדבקין ביה בקודשא ברין הוא, ומתעטרי בעטרי דאורייתא, ואתרחימו לעילא ותתא, וקודשא ברין הוא אושיט לון ימיניה (ס"א וקודשא ברין הוא ארשים לון) כל שכן אינון דמשתדלי באורייתא נמי בליליא. והא אוקמוה, דאינון משתתפי בשכינתא (נ"א בכנסת ישראל) ואתחברו כחדא. וכד אתי צפרא, קודשא ברין הוא מעטר להו, כחד חוטא דחסד, לאשתמודעא בין עלאין ותתאין:

וכל אינון ככבי צפרא, בשעתא דכנסת ישראל, וכל אינון דלעאן באורייתא, אתאן לאתחזאה קמי מלכא, בלהו מזמרי כחדא, הדיא הוא דכתיב בן יחד ככבי בקר וידיעו כל בני אלהים. מאי וידיעו. כמה דאת אמר, (ישעיה כד) רועה התרועעה הארץ. דאינון דינין מתברין, ואתברו בלהו מקמי בקר, כד אתער בקר בעלמא, כמה דאת אמר, (בראשית כד) וישכם אברהם בבקר. ועל דא וידיעו כל בני אלהים:

הלכה – הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פ"ב

(ט) בירוצי המדות של סלת חול שאין גב העשרון קודש ובירוצי היין והשמן קודש לפי שהוא יורד על גב הכלי וכלי הלח נמשחו מבפנים ומבחוץ ולמה יתקדשו הבירוצין אע"פ שאין כוונת המודד אלא למה שבכלי בלבד כדי שלא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול:

(י) מה היו עושין בבירוצין אם יש שם זבח אחר יקריבו עמו ואם לנו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן המזבח:

(יא) כיצד לוקחין בהם עולות הבשר לשם והעורות לכהנים:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאלי בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.